

EUROVAL

CESTA K SOCIALIZMU

„Teraz už nejde o Grécko, teraz ide o euro.“ Týmto a inými nezmyslami sa európski politici snažia svojich voličov vystrašiť a vysvetliť im, prečo musia ďalej pokračovať v morálnom hazarde. Tak, ako nie je možné hasiť oheň ventilátorom, tak nie je možné riešiť dlhovú krízu novými dlhmi. Jediné, čo pomôže, je pozrieť

sa pravde do očí. Grécko musí vyhlásiť platobnú neschopnosť, Taliansko musí začať skutočne šetriť a už konečne musia začať platiť pravidlá, ktoré si eurozóna pri svojom vzniku stanovila. Bude to bolieť, ale je to jediné riešenie.

Richard Sulík

Obsah

1	Ako vznikla dlhová kríza?	3
2	Ako vznikol euroval?	3
3	Je podstata eurovalu v súlade s demokratickými princípmi?	5
4	Aký je rozdiel medzi prvou a druhou pôžičkou Grécku?	5
4.1	Účasť bánk	6
4.2	Účasť Slovenska (zmena distribučného kľúča)	7
4.3	Slovensko a dvojrychlостná eurozóna	7
5	Prečo je nutné navýšiť dočasný euroval?	8
6	Sú dočasný euroval a trvalý euroval solidárne?	9
7	Príde Slovensko o eurofondy?	10
8	Čo sa stane, ak nepodporíme zvýšenie dočasného eurovalu?	10
8.1	Že vraj odídu investori	10
8.2	Že vraj bude Slovensko platiť vyššie úroky	10
8.3	Že vraj sa zrútiť akciové trhy	11
8.4	Že vraj bude recesia	11
8.5	Že vraj zablokujeme úniu	11
9	Prečo začala ECB vykupovať talianske dlhopisy?	12
10	Pomôžu eurobondy?	13
11	Prečo sú všetci ostatní za euroval, iba Slovensko je proti?	13
12	Ako ďalej?	15

1 Ako vznikla dlhová kríza?

Aby mohla spoločná mena euro fungovať vo viacerých krajinách, ktoré sú navyše ekonomicky dosť odlišné, bolo nutné stanoviť pravidlá. Tieto neboli dodržiavané a zároveň ich nedodržiavanie nebolo nijako postihované.

Hneď na začiatku nebolo dodržané pravidlo, ktoré zakazovalo vstup do eurozóny krajinám s verejným dlhom vyšším ako 60 % HDP. Grécko a Taliansko¹ sa tam dostali aj tak.

Počas prvých 10 rokov fungovania eurozóny došlo celkovo 97-krát k porušeniu niektorého z maastrichtských kritérií², avšak žiadna krajina nebola ani raz potrestaná. Dokonca v roku 2004 Nemecko a Francúzsko rovnako vyhlásili, že maastrichtské kritéria dodržiavať nebudú.

Nedodržiavanie pravidiel viedlo vo viacerých krajinách k výraznému zadlžovaniu, inými slovami k šafáreniu, k rozkrádaniu, ale najmä ku kupovaniu hlasov³, čo zároveň bolo podporené druhou významnou črtou politikov, ktorou je rozdávanie cudzích peňazí.

¹ V roku 1991 bol verejný dlh Talianska 105 %, verejný dlh Grécka bol 92%.

² Maastrichtské kritériá – verejný deficit (3 % HDP), verejný dlh (60 % HDP), miera inflácie max. 1,5 percentuálneho bodu nad priemer inflácie troch krajín s najnižšou infláciou, dlhodobá úroková miera max. 2 percentuálne body nad priemer troch krajín s najnižšou infláciou, dva roky byť zapojení v mechanizme výmenných kurzov (ERM2).

³ Kupovanie hlasov je jedným zo základných nedostatkov demokracie a funguje tak, že politik sa postaví pred voličov a povie „Keď zvolíte mňa, zavediem trinásť dôchodkov, zavediem bezplatné zdravotníctvo a všetkým dám internet zadarmo“. To samozrejme znie lákavo a prináša voličské hlasy. Politik však nepovie, že to všetko bude financovať na dlh.

Ku skutočným problémom došlo v roku 2010 pri porušení ďalšieho pravidla, a to článku 125 Lisabonskej zmluvy, podľa ktorého ručí každá krajina za svoje záväzky sama⁴. Toto pravidlo bolo obídene, keď Grécko dostalo prvú pôžičku a porušené vznikom dočasného eurovalu.

ECB porušila tiež jedno dôležité pravidlo, zákaz kupovania dlhopisov členských štátov eurozóny, a nakúpila grécke dlhopisy za desiatky miliárd eur. Obišla aj ďalšie pravidlo, a to článok 123 Lisabonskej zmluvy, ktorý ECB zakazuje požičiavať členským štátom.

A aby toho nebolo dosť, zmeny⁵ v dočasnem eurovale, ktoré boli 21. 7. 2011 schválené spolu s navýšením, sú tiež jasným porušením pravidiel.

2 Ako vznikol euroval?

Výsledkom nedodržiavania pravidiel bolo, že koncom roka 2009 - po rokoch bohapustého zadlžovania⁶ - sa Grécko ako prvá krajina dostala do problémov tak, že finančné trhy⁷

⁴ Takzvaná „No-bail-out“ klauzula je mimoriadne dôležitá práve vtedy, keď menová únia tvorí ekonomicky odlišné krajiny.

⁵ Pôžičky krajinám, ktorých bankové systémy sa ocitli v problémoch; krátkodobé finančné výpomoci aj krajinám, ktoré sa dokážu financovať na finančných trhoch;

⁶ V roku 1981, keď moc prevzal socialista Papandreu, otec terajšieho premiéra, malo Grécko verejný dlh vo výške 27 % HDP. Rok po jeho osemročnom vládnutí, teda v roku 1990, bol verejný dlh Grécka už 90 %.

⁷ Čo sú vlastne finančné trhy? Sú to v prvom rade banky, ktoré investujú peniaze svojich vkladateľov, teda najmä úspory obyvateľstva. Sú to ale aj iné inštitúcie, napríklad dôchodkové fondy a aj čistí špekulanti ako hedgeové fondy. Tie sa zlietajú ako supy nad mŕtvolou, keď cítia rýchly a vysoký zisk, samozrejme spojený s vysokým rizikom. Rozdiel medzi hedgeovým fondom a hrou v kasíne je malý, a preto sa ich činnosti zvykne hovoriť aj kasíno-kapitalizmus.

neboli viac ochotné požičať gréckemu štátu za rozumné úrokové sadzby⁸.

Za normálnych okolností je takýto štát nútený šetriť a keď to nedokáže, tak skrachuje⁹. Lenže nie Grécko. Nastúpili európski politici a ECB¹⁰ a začali krajinu „zachraňovať“. Najprv tvrdili, že Grécko dokáže svoje dlhy platiť samo, potom že bude potrebovať 30 mld. eur, potom 60 mld. eur a nakoniec vymysleli, že ostatné štáty eurozóny¹¹ majú Grécku poskytnúť pôžičku vo výške 110 mld. eur a to napriek tomu, že bolo vysoko pravdepodobné, že Grécko pôžičku nebude vedieť splatiť. Tiež ubezpečovali, že pôžičkou bude všetko vyriešené a Grécko sa do jedného roka vráti na finančné trhy. Slovensko sa tohto nezmyslu, najmä vďaka SaS, našťastie nezúčastnilo, čím ušetrilo 820 miliónov eur svojím daňovníkom.

⁸ Čo je rozumná úroková sadzba? Úroková sadzba sa skladá z dvoch častí. Po prvé je to cena peňazí, ktorá zohľadňuje infláciu a dopyt po peniazoch (takzvaná bezriziková sadzba) a po druhé riziková prirážka veriteľa. Čím viac dlhov dlžník (napríklad krajina) má, tým je vyššie riziko, že jedného dňa ich nebude vedieť splatiť a preto je tým vyššia riziková prirážka. Ako rozumný úrok, teda úrok, ktorý je krajina schopná dlhodobo platiť, je vnímaná sadzba nižšia ako 6 %.

⁹ Čo znamená, že štát skrachuje? U iných dlžníkov (napríklad firmy) príde exekútor, predá majetok firmy a zaplatí dlhy. To nie je možné u štátu. Štát sa stane členom takzvaného Parížskeho klubu a dôjde k dohode s veriteľmi. Konkrétne to znamená, že sa predlží splatnosť úverov, zastaví vyplácanie úrokov a v krajnom prípade sa zníži samotná istina. V histórii skrachovalo, teda vyhlásilo platobnú neschopnosť, už veľa krajín, v posledných rokoch medzi inými Island, Rusko a Argentína.

¹⁰ ECB - Európska centrálna banka

¹¹ Eurozóna pozostáva zo 17 štátov, ktoré majú menu euro. Ide o Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko, Holandsko, Grécko, Belgicko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Fínsko, Írsko, Slovinsko, Estónsko, Cyprus, Luxembursko, Maltu

Zároveň sa však ukázalo, že okrem Grécka majú podobne zlé čísla¹² aj iné krajiny a to Portugalsko, Írsko, Španielsko, Taliansko. Takto vznikol výraz PIIGS¹³. **A čo vymysleli múdri politici v Bruseli? Vymysleli dočasný euroval¹⁴, ktorý má chrániť nezodpovedne hospodáriace štáty peniazmi zodpovedne hospodáriacich štátov. Sväto-sväte sľúbili, že bude iba dočasný¹⁵ - na tri roky - a bude postavený výlučne na garanciách.**

V auguste 2010 schválil slovenský parlament vznik dočasného eurovalu. So vznikom súhlasila aj SaS, a to z dvoch dôvodov. Po prvé, malo ísť o dočasný nástroj a po druhé, pôžičky poskytnuté z eurovalu musia byť „kompatibilné s udržiateľnosťou dlhu“, inými slovami, pôžičku dostane krajina len vtedy, keď je reálny predpoklad, že ju bude vedieť splatiť¹⁶. Súčasťou schválenia zmluvy o dočasnom eurovale bolo aj splnomocnenie

¹² Čo sú čísla a kedy sú zlé? Sleduje sa predovšetkým celkový verejný dlh vyjadrený v pomere k výkonu ekonomiky (hrubý domáci produkt, HDP). Celkový verejný dlh Slovenska je cca 45 %, maastrichtské kritérium je 60 %, dlh Grécka bol v tom čase 110 %. Ďalej sa sleduje ročný deficit, to je miera nových dlhov. Deficit Slovenska bol vďaka Ficovi 8 % (v roku 2010), maastrichtské kritérium je 3 % a deficit Grécka bol v roku 2010 viac ako 10 %. Taktiež sa sleduje rast ekonomiky, teda rast HDP. HDP Slovenska rástol o 4 %, maastrichtské kritérium pre rast HDP neexistuje, grécky HDP klesol v roku 2010 o 5 %.

¹³ PIIGS – Portugal, Ireland, Italy, Greece, Spain – je odvodené od anglického pigs (v preklade prasatá)

¹⁴ EFSF – European financing stability facility

¹⁵ Napríklad nemecká kancelárka Angela Merkelová povedala v októbri 2010, že žiaden trvalý euroval nebude. Tento sľub trval menej ako šesť mesiacov. Na jar 2011 sa už veselo rokovalo o trvalom eurovale (ESM).

¹⁶ Tento predpoklad aspoň teoreticky spĺňalo Írsko a Portugalsko, prvé dve krajiny, ktoré z eurovalu dostali pôžičku.

ministra financií zastupovať Slovenskú republiku¹⁷.

Potom sa však ukázalo, že európski politici hrubo porušujú vlastné pravidlá. Po prvé, ako som už spomenul, z dočasného bude trvalý euroval. Po druhé, čoskoro dostane pôžičku z dočasného eurovalu aj Grécko a pritom je všetkým zrejmé, že pôžička krajine, ktorá v podstate skrachovala, nie je „kompatibilná s udržateľnosťou dlhu“. No a po tretie, mení sa podstata eurovalu tým, že sa má výrazne zvýšiť jeho kompetencia. Euroval ako subjekt súkromného práva bude môcť kupovať dlhopisy problémových krajín a bude im môcť požičiavať aj skôr, ako sa prestanú vedieť samé financovať. Navyše, euroval bude mať kompetenciu požičiavať peniaze aj takým krajinám, ktorých bankové sektory sa ocitnú v systémovej kríze¹⁸.

Toto všetko je v rozpore s pôvodnou dohodou o dočasnom eurovale a za týchto podmienok by SaS dočasný euroval nebola podporila.

3 Je podstata eurovalu v súlade s demokratickými princípmi?

Určite nie je. **Sumy, o ktoré pri dočasnom eurovale, jeho navýšení a trvalom eurovale ide, predstavujú významnú časť slovenského rozpočtu¹⁹. Keď Národná rada schválila navýšenie dočasného eurovalu a vstup Slovenska do trvalého eurovalu²⁰, stane sa, že**

¹⁷ Z tohto dôvodu stačil iba súhlas Ivana Mikloša pri pôžičke Írsku a Portugalsku z eurovalu a nebol potrebný súhlas Národnej rady.

¹⁸ V praxi by to znamenalo, že euroval bude môcť požičať napríklad aj Nemecku a Francúzsku, ak by sa ich bankové sektory dostali do problémov.

¹⁹ Je to viac ako jeden celý slovenský štátny rozpočet.

²⁰ Vznik dočasného eurovalu už Národná rada schválila v auguste 2010, aj s hlasmi SaS. Prečo, pozri druhú kapitolu, štvrtý odsek.

suverénny a samostatný štát prenesie rozhodovanie o použití čiastky väčšej ako jeho ročný rozpočet na Radu guvernérov EFSF, keďže záväzky Slovenska (v prípade, že dôjde k realizácii záruk) budú priamo vchádzať do verejného dlhu a náklady na obsluhu týchto záväzkov budú vchádzať do rozpočtu verejnej správy Slovenska. Stane sa teda to, že Národná rada, ktorej takzvané „kráľovské právo“ je schvaľovanie štátneho rozpočtu²¹ a ktorá na to dostala od voličov v priamych voľbách nespochybniteľný mandát, sa tohto práva zriekne v prospech nejakej rady, ktorá žiaden priamy mandát od voličov nemá. To je v príkrom rozpore s princípmi demokracie.

Napríklad v Nemecku práve z tohto dôvodu podala skupina poslancov pod vedením poslanca Petra Gauweilera ústavnú sťažnosť proti dočasnému eurovalu. Rozhodnutie sa očakáva na jeseň.

4 Aký je rozdiel medzi prvou a druhou pôžičkou Grécku?

Prvá pôžička bola bilaterálna, to znamená, že každá krajina eurozóny požičala samostatne Grécku určitú sumu. Na rozdiel od prvej má byť druhá pôžička Grécku poskytnutá z dočasného eurovalu. Rovnako ako v prípade Írska a Portugalska ide o čerpanie z dočasného eurovalu, avšak s tým rozdielom, že Grécko už raz peniaze dostalo²² a dnes je isté, že nebude vedieť splatiť ani len prvú a nie ešte aj druhú pôžičku. Preto je jej

²¹ Preto sa aj o zákone o štátnom rozpočte hovorí ako o zákone roka.

²² Iveta Radičová sa v tejto súvislosti vyjadrila, že Grécko z dočasného eurovalu peniaze nedostane, lebo už dostalo bilaterálnu pôžičku. (Zdroj: <http://www.vlada.gov.sk/tlacova-konferencia-po-25-rokovani-vlady-sr-ktore-sa-uskutocnilo-24-novembra-2010/>)

poskytnutie v rozpore so samotnou zmluvou o dočasnom eurovale²³. Postoj SaS je v tejto veci jednoznačný a konzistentný. Boli sme proti prvej pôžičke a sme proti druhej pôžičke Grécku.

SDKÚ bola v máji 2010 tiež proti prvej pôžičke Grécku²⁴, no druhú pôžičku o rok neskôr podporuje. Tvrdí, že takýto postoj je zásadový a konzistentný a uvádza tri dôvody. Po prvé, teraz je zabezpečená účasť privátneho sektora²⁵ (teda najmä bánk) a pred rokom tomu tak nebolo. Po druhé, účasť Slovenska bola pred rokom nespravodlivo vysoká a medzičasom sa podarilo zmeniť distribučný kľúč. Po tretie, ak sa eurozóna zmení na tzv. dvojrýchlostnú, potom je strategickým záujmom Slovenska byť členom tzv. severnej, silnejšej časti, kam budú patriť aj Nemecko a Francúzsko.

Pozrime sa teda bližšie na tieto „dôvody“:

4.1 Účasť bánk

Vo svojej ponuke banky navrhli²⁶, že polovicu svojich gréckych dlhopisov vymenia v pomere jedna k jednej za nové grécke dlhopisy. Pri samotnej výmene teda banky žiadne straty neutrpia (!), rozdiel je v úročení. Staré dlhopisy sú úročené vysoko, lebo za

ne ručí len grécky štát, ktorý má najhorší rating na svete²⁷ a teda žiadnu bonitu. Za nové grécke dlhopisy bude ručiť euroval²⁸, ktorý má rating AAA, a teda najlepšiu možnú bonitu, presne takú ako Nemecko. Zatiaľ čo banky za nemecké dlhopisy dostanú v priemere menej ako 3 %²⁹, za nové grécke dlhopisy s rovnako nízkym rizikom (!) dostanú v priemere 4,73 %³⁰. Druhá polovica dlhopisov bude tiež vymenená, tu ale príde k haircutu, teda k zníženiu istiny o 20 %. Zároveň sa však úrok zvýši až na 6,8 %, čo celý haircut v priebehu 15 alebo 30 rokov vykompenzuje.

Týmto spôsobom budú počas krátkej doby vymenené dlhopisy za 37 mld. Eur. Politici sa snažia svojich daňovníkov presvedčiť, že toto je „účasť“ súkromného sektora. V skutočnosti však z týchto peňazí budú banky zarábať o cca 1,5 % ročne viac ako keby ich investovali do nemeckých dlhopisov a to pri rovnakej miere istoty. Inými slovami, banky vymenia grécke dlhopisy v hodnote 37 mld. eur za grécke dlhopisy v hodnote 37 mld. eur a zarobia pritom 500 mil.

²³ Pôžičky poskytnuté z eurovalu musia byť „kompatibilné s udržateľnosťou dlhu“, inými slovami, pôžičku dostane krajina len vtedy, keď je reálny predpoklad, že ju bude vedieť splatiť.

²⁴ To však bolo v čase predvolebnej kampane, v máji 2010.

²⁵ PSI – Private sector involvement

²⁶ Už samotný moment, že banky navrhujú svoju stratu, je na zamyslenie. To je, ako keby páchateľ navrhoval svoj trest. Josef Ackermann, šéf medzinárodnej asociácie bánk a zároveň šéf Deutsche bank, o účasti bánk povedal, že to bude pre banky tvrdé. Ledva pritom skrýval svoj úsmev, čo je pochopiteľné, lebo banky v konečnom dôsledku na účasti súkromného sektora zarobia.

²⁷ Moody's Caa1, Standard & Poor's CCC, Fitch Ratings CCC (pozn.: všetky údaje sú z druhej polovice júla 2011)

²⁸ Ručenie bude len za istinu, za úroky bude ručiť iba grécky štát. Úroky však budú splatné každý rok (kupón) a teda je oveľa väčšia pravdepodobnosť, že splácané budú. Istina bude splatná až po celkovej dobe splatnosti, teda po 30 rokoch.

²⁹ Ročné dlhopisy majú úročenie 2,08 %, dvojročné 1,53 %, päťročné 2,35 % a desaťročné 3,13 %.

³⁰ Počas prvých piatich rokov 4 %, počas druhých piatich rokov 4,5 % a počas ďalších 20 rokov 5 %.

eur ročne. Toto je výsmech a nie „účasť“ bánk³¹.

4.2 Účasť Slovenska (zmena distribučného kľúča)

Podiel Slovenska na dočasnom eurovale je 0,9935 %. To je rozhodne veľa, veď podiel najbohatšej krajiny EÚ, Luxemburska, je sotva polovičný v pomere k HDP³². Ivan Mikloš síce zjednal náš podiel na 0,73 %, ten však začne platiť až pre trvalý euroval. Slovenský podiel na pôžičkách vystavených z dočasného eurovalu bude dokonca vyšší, a to 1,0622 %, lebo Írsko, Portugalsko a Grécko sa na nových pôžičkách podieľať nemusia. Náš podiel na aktuálnej pôžičke Grécku bude teda 1,0622 % a nie 0,73 %, čo predstavuje rozdiel štvrt miliardy eur. V prípade, že by pôžičku z dočasného eurovalu malo dostať aj Španielsko, stúpne podiel Slovenska na tejto pôžičke na 1,18 %, keď dostane peniaze aj Taliansko, bude to 1,35 %.

4.3 Slovensko a dvojrychlostná eurozóna

Ak by aj vznikla „dvojrychlostná“ eurozóna, vstupenkou do takéhoto klubu nebude to, či krajina v minulosti podporila euroval alebo nie. Veď

dôvodom rozdelenia eurozóny na dve časti je práve snaha jej kľúčových ekonomík, Nemecka a Francúzska, zbaviť sa periférnych ekonomík³³. O vstupe do „lepšej“ eurozóny rozhodne predovšetkým rating krajiny. Ten bude spravidla odrážať to, do akej miery krajina robí vierohodnú fiškálnu politiku a ako vyzerá dlhodobá udržateľnosť jej verejného dlhu. Ak by sa Slovensko zúčastnilo navýšenia dočasného eurovalu a vstúpilo do trvalého eurovalu, samo si bude musieť požičať na finančných trhoch a rating Slovenska by sa tak len zhoršil. Inými slovami, práve účasť na eurovale naše šance zhoršuje!

Ak bola prvá pôžička pre Grécko nezmysel, lebo aj tak bolo na ceste do bankrotu, je druhá pôžička úplný nezmysel, lebo už sa v bankrote nachádza. O to viac platí, že akékoľvek peniaze pre Grécko, sú peniaze vyhodené von oknom. Napriek tomu Ivan Mikloš dňa 21. júla 2011 súhlasil s vystavením záruk pre poskytnutie pôžičky Grécku vo výške 800 mil. eur³⁴.

³¹ Ostáva otázka, kde sa vzalo 21 %, ktorými sa európski politici snažili ohúriť daňovníkov. Nechcem zachádzať do detailov, ale pointa je v tom, že sa použila vysoká diskontná sadzba 9 %, aby vyšla taká vysoká účasť bánk. Nikto nevedel vysvetliť, prečo bola použitá sadzba 9 %, a nie nižšia. Napríklad pri diskontnej sadzbe 5 % nevychádza strata pre banky vo výške 21 %, ale zisk vo výške 3 %.

³² HDP Slovenska je 70 mld. eur, čo je 2,5-krát viac ako HDP Luxemburska, pričom podiel Slovenska na eurovale je oproti podielu Luxemburska štvornásobný.

³³ V ekonómii sú zaužívané pojmy „core economies“ (napríklad Nemecko alebo Francúzsko, na ktorých ekonomickej výkonnosti stojí eurozóna ako celok) a „peripheral economies“ (napríklad Grécko alebo Írsko, ktorých podiel na ekonomike eurozóny je marginálny).

³⁴ Ako mimoriadne nekorektný hodnotím v tejto súvislosti postup ministra financií Ivana Mikloša, ktorý 1. 7. 2011 v Národnej rade vyhlásil, že suma, ktorou bude ručiť Slovensko nebude 600 mil. eur (ako som sa obával ja), ale iba 350 mil. eur. O 20 dní neskôr súhlasil v Bruseli so sumou 800 mil. eur. Jeho reakcia bola, že o tomto zvýšení nikto nevedel, čo je výsmech slovenským daňovníkom a len potvrdzuje zahmlievanie ako pracovnú metódu EÚ.

5 Prečo je nutné navýšiť dočasný euroval?

Dočasný euroval bol dimenzovaný na sumu 750 mld. eur, na ktoré sa mali zložiť MMF sumou 250 mld. eur, Európska komisia sumou 60 mld. eur a štáty eurozóny sumou 440 mld. eur. Keďže podiel Slovenska je 0,9935 %, zaviazali sme sa vystaviť bezpodmienečné a neodvolateľné záruky vo výške najmenej 4,371 mld. eur. Lenže „soudruzi někde udělali chybu“ a zistilo sa, že euroval síce má od členských štátov záruky na 440 mld. eur, no on sám vie poskytnúť pôžičky len vo výške 250 mld. eur bez toho, aby stratil najlepši rating AAA³⁵.

Preto je teraz tlak na navýšenie sumy dočasného eurovalu. Treba si však uvedomiť, že Slovensko už má záväzok (zaviazalo sa minulý rok) vystaviť v prípade potreby bezpodmienečné a neodvolateľné záruky vo výške 4,371 mld. eur za pôžičky (celkový objem) poskytnuté nezodpovedne hospodáriacim krajinám. Navýšenie dočasného eurovalu znamená pre Slovensko ďalšie záruky vo výške 3 mld. eur, ale už iba pre objem istín³⁶. Po navýšení eurovalu bude Slovensko povinné vystaviť záruky celkovo za približne 10 mld. eur, čo je takmer

jednoročný štátny rozpočet Slovenska a oveľa viac ako sa rozkradlo za Fica³⁷.

Podstatne dôležitejšia otázka je, čo sa stane po vystavení záruk, povedzme pre Grécko. Tvrdím, že sa nestane takmer nič. Plytvanie a šafárenie bude naďalej pokračovať. Napríklad v Grécku je deficit za prvých 7 mesiacov tohto roku 15 mld. eur, a to napriek rok a pol trvajúcim rečiam o šetrení. Jednoducho Grécko, ktoré na mimoriadne štedré dôchodky, 134-tisícovú armádu a 100-tisíc úradníkov navyše, potrebuje stále ďalšie a ďalšie peniaze, si ich nebude požičiavať na finančných trhoch za štandardných podmienok, ale z eurovalu³⁸.

Medzičasom sa Gréci prestali hrať na slepú babu a grécke ministerstvo financií rovnou povedalo, že grécky dlh sa vymkol spod kontroly³⁹. Inými slovami, namiesto šetrenia budú vytvárať naďalej obrovské deficity⁴⁰.

Keď teda Slovensko vystaví v rámci dočasného eurovalu bezpodmienečné a neodvolateľné záruky (na základe ktorých Grécko dostane pôžičku a túto s istotou nesplatí), budeme musieť sumu, za ktorú sme sa zaručili, aj

³⁵ Nezhľadniť, nevedieť alebo neuvedomiť si, že keď sa na 440 mld. eur zložia krajiny s rôznymi ratingami, nemôže byť úverová kapacita 440 mld. eur pri zachovaní najlepšieho ratingu, veru nie je dobrá vitzka pre „expertov“ EÚ.

³⁶ Zmena terminológie z „celkový objem“ na „objem istín“ znamená, že doterajšia efektívna suma 250 mld. eur zahŕňala istinu a úroky, zatiaľ čo nová efektívna suma 440 mld. eur bude zahŕňať už len istinu a úroky budú navyše. Ručiť však budeme za všetko, a preto po navýšení nebude ručiť Slovensko v objeme cca 7,2 mld. eur, ale cca 9 až 11 mld. eur (pri istine 7,2 mld. eur, v priemere 15-ročnej splatnosti a úroku 3,5 %). Žiaľ, nie je možný presnejší odhad, lebo ako obvykle nie sú k dispozícii presnejšie informácie.

³⁷ Na stránke www.ukradli.sk je uvedená suma približne 3 mld. eur a pýtam sa našich koalíčných partnerov, prečo sme tak hrozne bojovali proti Ficovi a rozkrádaniu počas jeho vlády, keď v tomto prípade sú ochotní podpísať sa pod násobne vyššie škody.

³⁸ Veď Gréci by boli hlúpi, keby sa snažili získať peniaze na finančných trhoch. Po prvé, museli by sa snažiť hospodáriť zodpovedne a po druhé, platili by vyšší úrok. Takto majú peniaze z eurovalu, bez námahy a za 3,5 %.

³⁹ *"Prudký nárast dlhu, vysoký primárny deficit zhoršili na maximum dynamiku dlhu, ktorý je mimo kontroly"* uviedol v správe vydané dňa 31. 8. 2011 expertný výbor, ktorý zostavilo grécke ministerstvo financií.

⁴⁰ Pritom ešte v máji tohto roku rátili „experti“ takzvanej Trojky (EÚ, ECB a MMF) s primárnym deficitom (deficit bez úrokov) 0,9 % pre rok 2011 a pre ďalšie roky s primárnym prebytkom (1,2 % v roku 2012, 3,5 % v roku 2013 a 6,1 % v roku 2014).

reálne uhradiť. Keďže aj slovenský rozpočet je deficitný, budeme si musieť predmetnú sumu požičať, a teda ešte viac sa zadlžiť! Povedané po slovensky: „Máme síce holý zadok, ale riadne sa zadlížime, aby sme boli za fešákov v Bruseli. Lebo veď my sme grandí.“

Trvalý euroval túto situáciu ešte zhoršuje. Celá eurozóna smeruje k takzvanej transferovej únii, kde zodpovedné štáty budú financovať nezodpovedné. Dokonca teraz nastavené pravidlá vyslovene motivujú dostávať peniaze z eurovalu. Po prvé, krajina sa nemusí snažiť presvedčiť investorov o tom, že je dôveryhodný dlžník, po druhé, úroky klesnú na garantovaných 3,5 % a po tretie, krajina, ktorá z eurovalu dostane pôžičku, už nebude musieť vystavovať záruky za pôžičky iným krajinám. **Hurá, európski byrokrati zosnovali mechanizmus, ktorý motivuje poriadne sa zadlžiť! A čo je úplne najhoršie, tento mechanizmus nie je riešením dlhovej krízy. Práve naopak, ešte viac ju prehĺbuje.** Je to ako s narkomanom, ktorý chce svoje problémy riešiť zvýšením dennej dávky.

6 Sú dočasný euroval a trvalý euroval solidárne?

Solidarita, ktorou sa oháňajú európski politici, je falošná. Platobná neschopnosť nie je zemetrasenie alebo cunami, kedy by pomoc postihnutému štátu bola skutočnou solidaritou. Platobná neschopnosť je v prvom rade zlá správa pre toho, kto požičal, teda pre veriteľa, lebo môže o svoje peniaze alebo ich časť prísť. Či veriteľ požičal zlému dlžníkovi z nevedomosti alebo z chamtivosti, lebo mal vidinu vysokých úrokov, nie je podstatné. Podstatné je, že veritelia dlho a slušne

zarábali na gréckych dlhopisoch⁴¹ a o zisky sa s nikým nedelili. Zisky boli teda súkromné. Teraz (v prípade vyhlásenia platobnej neschopnosti Grécka) hrozia straty a zrazu majú európski politici plné ústa solidarity (falošnej solidarity!). V skutočnosti ide len o záchranu ziskov zahraničných, najmä nemeckých a francúzskych bánk⁴². Pýtam sa, prečo opäť raz majú byť finančné straty socializované, zatiaľ čo zisky sú privatizované?

V prípade dočasného eurovalu bola pôvodne nádej, že by za určitých okolností mohol štátom reálne pomôcť. Ale pôžičkou Grécku z dočasného eurovalu (celkovo teda už druhou) boli hodené všetky zásady cez palubu. Už je to len nástroj na tvorbu ďalších dlhov, ktoré sa použijú na splatenie starých dlhov a teda na záchranu ziskov bánk. Dočasný euroval po aktuálnych zmenách dohodnutých 21. júla 2011 vytvára možnosti presunúť vlastné dlhy na iných. Toto je solidárne? Nie, toto je nezodpovedné!

Inak položená otázka: Grécky štát žil dlhé roky na dlh, lebo nezodpovední grécki politici dali svojim dôchodcom štvornásobné dôchodky⁴³ a takto si kupovali voličské hlasy. **Je solidárne, keď slovenský dôchodca musí formou vyššej DPH prispieť gréckemu dôchodcovi na jeho štvornásobný dôchodok? Tvrdíme, že nie je. Euroval nie je solidárny,**

⁴¹ Čo je vlastne dlhopis? Je to (cenný) papier, ktorý vydá vláda, ktorá potrebuje peniaze, lebo jej príjmy sú nižšie ako výdaje. Na tomto papieri je napísaná suma, ktorú si vláda požičia (takzvaná istina), úrok za ktorý si požičia a dátum, kedy požičané peniaze vráti.

⁴² Aby náhodou nevzniklo nedorozumenie: akékoľvek peniaze, ktoré pod názvom „pôžička“ alebo „kúpa dlhopisu ECB“ idú do Grécka, putujú okamžite zahraničným bankám (a dnes už aj vo veľkej miere špekulantom) na splácanie pohľadávok a na úroky.

⁴³ V roku 2010 bol priemerný slovenský dôchodok 378 eur, priemerný grécky dôchodok bol 1365 eur.

práve naopak, je nesolidárny, lebo navádza na vytváranie dlhov.

7 Príde Slovensko o eurofondy?

Okrem oháňania sa falošnou solidaritou zvyknú niektorí argumentovať aj tým, že Slovensko príde o eurofondy, keď nepodporí euroval. To je samozrejme hlúposť, keďže eurofondy sú postavené na úplne inej zmluvnej základni ako euroval, ale povedzme, že európski politici by začali spájať eurofondy s eurovalom. Samozrejme, že by išlo o primitívne vydieranie, ale v najhoršom je pre Slovensko stále lepšie prísť o eurofondy, z ktorých veľkú časť nečerpáme (a tie, ktoré čerpáme, výdatne živia korupciu a deformujú podnikateľské prostredie), ako vystaviť miliardové bezpodmienečné a neodvolateľné záruky za eurovaly.

Tiež reči o tom, že musíme byť solidárni s Grékmi, lebo dostávame eurofondy, sú scestné. Veď Gréci dostali rádo viac eurofondov⁴⁴ ako my a aj tak im to nestačí. Tu nejde o vôbec žiadnu solidaritu. **Tu ide o to, že chudobná krajina (Slovensko) má prispievať bohatším krajinám (Grécko, Taliansko) na to, aby si tieto mohli udržať životný štandard nad svoje pomery.**

8 Čo sa stane, ak nepodporíme zvýšenie dočasného eurovalu?

„Zrúti sa svet“, tak by sa tromi slovami dali zhrnúť všetky tie katastrofické scenáre, ktorými strašia naši koalíční partneri. Doslova strašia, že keď nebude euroval navýšený, odídu investori, budú vyššie úroky, budú klesať akciové trhy, bude recesia a

zablokujeme úniu. Poďme sa teda na tieto pseudoargumenty pozrieť podrobnejšie:

8.1 Že vraj odídu investori

Investori prichádzajú a odchádzajú podľa toho, kde nájdú aké podmienky. Preto si aj SaS ako jeden z hlavných cieľov stanovila zlepšenie podnikateľského prostredia, lebo len zamestnávateľia vytvárajú pracovné miesta. Čím lepšie podmienky na podnikanie a zamestnávanie, tým väčšia šanca na príchod a logicky tým nižšie riziko odchodu investorov. A teraz podstatná otázka: Keď v rámci eurovalu budeme musieť jedného dňa zaplatiť niekoľko miliárd eur na grécke dôchodky alebo na to, aby si Íri mohli naďalej zachovať 12,5 percentnú sadzbu dane z príjmov, a následne bude Slovensko nútené zvýšiť daň z príjmu, tak sme si zlepšili alebo zhoršili podnikateľské prostredie?

8.2 Že vraj bude Slovensko platiť vyššie úroky

Výška úroku, ktorý musí za svoje dlhopisy krajina platiť, závisí od jej ratingu⁴⁵. Čím menej dlhov, tým lepší rating a tým nižšie úroky. Keď Slovensko bude ručiť za miliardové pôžičky pre rôzne krajiny, zákonite to

⁴⁴ Odhadom vyše 100 miliárd eur.

⁴⁵ Na svete sú tri veľké ratingové agentúry, ktoré hodnotia väčšinu krajín sveta podľa toho, ako sú schopné splatiť svoje záväzky. Čím je vyššia pravdepodobnosť, že krajina dokáže svoje záväzky splatiť, tým má lepší rating a tým je nižšia riziková prirážka pri umiestňovaní štátnych dlhopisov na finančnom trhu. Napríklad Nemecko, ktoré má najlepší možný rating (AAA), platí za svoje dlhopisy aktuálne iba 2,8 %. Taliansko, ktoré má horší rating, vyšší deficit a druhý najvyšší dlh v eurozóne, platí cca 6% za svoje dlhopisy.

zhorší rating Slovenska a tým stúpne aj úrok. Opak je teda pravdou: práve vtedy, keď sa zúčastníme navýšenia dočasného eurovalu, bude Slovensko musieť platiť vyššie úroky.

8.3 Že vraj sa zrútia akciové trhy

Cena akcií sa neorientuje len podľa hospodárskych výsledkov⁴⁶ danej firmy, ale často je aj predmetom špekulácií. Občas sa pritom vytvorí bublina, vtedy ceny akcií rýchlo rastú, investori majú veľké oči a vidinu ziskov. Jedného dňa takáto bublina spľasne⁴⁷ a ceny akcií sa zrútia. Niektorí na tom zarobia a niektorí prerobia. Niektorí - zaslepení svojou chamtivosťou a vidinou rýchlych ziskov - sa pritom poriadne zadĺžia a stratia všetko. Niekedy sú to banky, ktorých manažéri si pomýlia burzu s kasínom a dostanú banku, pre ktorú pracujú, do krachu. Možno by bolo vhodné zamyslieť sa nad prísnejšími pravidlami pre banky a vyššou mierou osobnej zodpovednosti ich top manažérov. Možný pokles akcií však určite nie je dôvod na podporu eurovalu.

8.4 Že vraj bude recesia

Áno, ale recesia príde tak či tak. Jednoducho celá Európa⁴⁸ žila nad svoje pomery a teraz sa žúr skončil. Štáty budú musieť prestať robiť dlhy, čo znamená, že budú nižšie verejné výdavky. Tým bude nižšia spotreba a logicky bude aj nižšia výroba. To

znamená pokles HDP a recesia je na svete⁴⁹. Celosvetová recesia zaručene nesúvisí s krachom nejakého Grécka. Grécka ekonomika tvorí asi len 2 % celej EÚ (a menej ako 5 promile celosvetovej ekonomiky), čo je jednoducho príliš malý vplyv. Ale práve, keď k recesii príde, mali by sme byť na ňu pripravení. Slovensko bude potrebovať financie na investičné programy ako napríklad diaľnice, na vyššie dávky v nezamestnanosti a pod.

Ešte jeden dôležitý argument: Keď bude recesia, tak predsa postihne všetky krajiny v Európe, bez ohľadu na to, či euro majú alebo nemajú. Napriek tomu, Veľká Británia, Švédsko a Česko (krajiny, ktoré euro nemajú) už dávnejšie vyhlásili, že nedajú na Grécko a iné problémové krajiny ani cent. Očividne sú reči o recesii len strašením.

8.5 Že vraj zablokujeme úniu

Na zriadenie dočasného eurovalu stačilo 90 % kapitálu členských štátov⁵⁰, ale na jeho navýšenie treba 100 % kapitálu, čo nekorektným spôsobom vytvára veľký tlak na všetky krajiny v zmysle: „chápeme, že nechcete navýšiť dočasný euroval, ale uveďte si, že zablokuje celú úniu“. Pravda je však taká, že kolegovia v únii majú najmenej štyri možnosti, ako sa Slovenskom nenechať zablokovať. Po prvé,

⁴⁶ Takzvaná fundamentálna hodnota akcií

⁴⁷ Napríklad internetové akcie v roku 2000 a

momentálne naplňa všetky znaky bubliny cena zlata.

⁴⁸ Samozrejme aj USA, ale tam sa rozhodli odložiť šetrenie na neskôr.

⁴⁹ Podľa ekonomickej teórie je recesia vtedy, keď HDP klesne dva štvrtroky po sebe. Dovolím si tvrdiť, že to je nič oproti miliardám, ktoré odídu zo Slovenska na grécke dôchodky a pod.

⁵⁰ Podiel Slovenska je 0,9935 %

jednoducho zmenia zmluvu, aby aj na navýšenie stačilo 90 % kapitálu. Po druhé, úplne vypustia Slovensko z dočasného eurovalu. Po tretie, ECB bude pokračovať v kupovaní talianskych a španielskych dlhopisov. To je síce hrubé porušovanie pravidiel ECB, ale ako sme už viackrát videli, vlastné pravidlá nepatria k veciam, ktoré by boli pánovi Trichetovi sväté. Po štvrté, tie štáty, ktoré si myslia, že dlhovú krízu vyriešia ďalšími dlhmi, môžu naďalej požíčovať bilaterálne. Presne tak, ako požičali prvýkrát Grécku.

Skutočnosť je však taká, že konsenzuálne rozhodovanie⁵¹ sa používa ako nátlak na tie krajiny, ktoré majú iný názor. Najskôr sa povie, že konsenzuálne rozhodovanie je dobré, lebo máme „jednu nohu vo dverách“, a potom sa povie, že „nemôžeme predsa všetkých ostatných zablokovať“.

9 Prečo začala ECB vykupovať talianske dlhopisy?

Tak ako Grécko, aj Taliansko žilo roky nad svoje pomery a do eurozóny sa nikdy nemalo dostať, lebo nikdy nespĺňalo maastrichtské kritérium ohľadom verejného dlhu⁵². Napriek tomu sa do eurozóny dostalo a šafárenie pokračovalo. Dnes je Taliansko po Grécku druhou najviac zadlženou krajinou s dlhom

120 % HDP a logicky platí vyššie úroky ako napr. Nemecko. Samozrejme, vďaka európskym politikom (ktorí už rok a pol riešia krízu a doteraz nevyriešili vôbec nič) panuje na trhu neistota⁵³, a preto stúpili úroky na talianske dlhopisy nad 6 %. To je úplne pochopiteľné, lebo úrok je zložený z dvoch častí, z ceny peňazí a z rizikovej prirážky, a pri vyššom riziku je aj vyšší úrok.

To, že ECB začala vykupovať talianske dlhopisy, je nehoráznosť. ECB na to nemala najmenšie právo. Šéf ECB, pán Trichet a ďalší členovia bankovej rady sú povinní dodržiavať pravidlá a nemajú ich čo meniť. Ciele ECB musia byť pre nich sväté a hlavným cieľom je udržiavať stabilitu meny a cenovú stabilitu (t.j. držať pod kontrolou infláciu), ako to bolo občanom pri vzniku eurozóny sľúbené. Výkup dlhopisov členskej krajiny len kvôli nárastu úrokov je v priamom rozpore s týmto cieľom a aj so všetkými ostatnými princípmi, akým je napríklad nezávislosť ECB od vlád členských krajín.

Jediné, čo Taliansku pomôže, je začať šetriť, aby prestalo rok čo rok produkovať deficit. Napríklad talianski poslanci nemusia zarábať 15-tisíc eur mesačne v čistom alebo vyvážanie politikov nemusí stáť jednu miliardu eur ročne. Taliani tiež môžu predat zopár štátnych podnikov. Okamžite sa vedia dostať k peniazom tak, že predajú časť svojho zlata. Taliansko vlastní 2500 ton zlata v aktuálnej hodnote viac ako 100 mld. eur. Skrátka, neexistoval žiaden rozumný dôvod na to, aby ECB kúpila čo len jeden jediný taliansky dlhopis. Samozrejme, nech nikto

⁵¹ Rozhodovanie, pri ktorom je nutný súhlas všetkých, inými slovami „právo veta“.

⁵² Podľa Maastrichtských kritérií smie byť verejný dlh štátu najviac 60 %, Taliansko malo v čase vstupu do eurozóny verejný dlh vo výške 90 %.

⁵³ Skutočnosť je skôr taká, že veľkí hráči na finančnom trhu pochopili, že ECB bude zachraňovať do nemoty, bez ohľadu na to, že práve to nesmie, a tak hrajú proti nej. Boli by hlúpi, keby to nerobili, a to nás všetkých bude stáť ďalšie miliardy.

nečaká, že teraz začne Taliansko šetriť. Načo by to robili? Veď ECB ich zachráni keď bude treba. Koniec-koncov, taliansky premiér má aj príjemnejšie povinnosti.

10 Pomôžu eurobondy?

Eurobondy sú niečo ako spoločné dlhopisy všetkých krajín eurozóny. So spoločným ručením a jednotným úrokom. Koncom júla bol úrok na 10-ročné dlhopisy v Nemecku 2,6 %, v Taliansku 5,9 %, v Španielsku 6,1 %, v Portugalsku a Írsku 11 % a v Grécku 15 %. Výška úroku odzrkadľuje riziko danej krajiny a zároveň významne tlačí na zníženie dlhu, teda motivuje k úsporným opatreniam.

Vydaním eurobondov sa vyššie uvedené úroky pre jednotlivé krajiny spriemerujú na jednotný úrok vo výške cca 4,6 %.

Skúsme si to predstaviť na konkrétnom príklade. Nemecko bude na úrokoch platiť asi o 33 mld. eur⁵⁴ ročne viac, zatiaľ čo také Taliansko bude približne o túto sumu platiť ročne menej. Čím viac sa ale Taliansko bude snažiť hospodáriť zodpovedne, tým bude výhoda menšia, lebo tým menší bude rozdiel úroku eurobondov oproti úroku, ktorý by (už šetriace) Taliansko platilo samo. Teraz si predstavme, že Taliansko jedného dňa úplne prestane produkovať deficit a začne znižovať svoj verejný dlh. Potom sa môže stať, že úrok, ktorý by Taliansko platilo, keby sa financovalo samo, by bol nižší ako úrok, ktorý bude musieť platiť, preto že sa financuje cez eurobondy. Výsledok bude ten, že Taliansko bude na svoje zodpovedné hospodárenie doplácať.

⁵⁴ Zdroj: IFO Inštitút 17. 8. 2011

Inými slovami, eurobondy znižujú motiváciu zodpovedne hospodáriť a naopak, motivujú k vytváraniu ďalších dlhov⁵⁵.

11 Prečo sú všetci ostatní za euroval, iba Slovensko je proti?

Pozrime sa, kto konkrétne je za euroval. Je to šéf ECB Trichet, šéf európskej komisie Barosso a šéf Eurogroup Juncker. Samozrejme, že títo páni a ďalší eurokrati s nimi sú za euroval, veď inak by si museli priznať chybu a to v týchto kruhoch nejde. Prečo by mal napríklad šéf ECB Trichet odchádzať v októbri do dôchodku s tým, že v ECB vyprodukoval stratu niekoľko desiatok miliárd eur⁵⁶ a takto si kaziť osobnú reputáciu? Alebo, prečo by mal šéf komisie Barosso priznať, že spravil chybu (roky nechával Grécko robiť deficity násobne vyššie ako dovoľujú maastrichtské kritéria) a zbytočne si oslabiť svoju mocenskú pozíciu? Skrátka, všetci v Bruseli budú túto hlúposť s eurovalom obhajovať do poslednej kvapky krvi. Bez ohľadu na ekonomické a zdá sa, že aj politické náklady.

Ďalej je tu 17 štátov eurozóny. Portugalsko, Írsko, Taliansko, Grécko a Španielsko nebudú proti eurovalu, veď dostávajú (alebo čoskoro budú dostávať) z neho peniaze, aby mohli v zadlžovaní pokračovať. Ostáva 12 štátov.

⁵⁵ Objavili sa aj úvahy, že krajiny dostanú peniaze z eurobondov len do výšky 60 % svojho HDP a zvyšok si musia financovať sami. Bez ohľadu na to, ako konkrétne by toto pravidlo v praxi vyzeralo, európski politici už toľkokrát porušili svoje pravidlá, že je takmer isté, že by došlo k porušeniu aj tohto pravidla po tom ako by väčšina krajín dosiahla hranicu 60 %.

⁵⁶ ECB nakúpila v rozpore so svojimi smernicami grécke dlhopisy za desiatky miliárd eur. Keby došlo k bankrotu Grécka a ku skutočnému haircutu (zníženie istiny, povedzme na polovicu), tak by banky vykázali stratu a ECB spolu s nimi.

Malta a Cyprus sú štáty, ktoré sú s PIIGS silne previazané a zrejme čoskoro tiež nastavia ruku. Je tu Belgicko, ktoré aj preto, že je vyše roka bez vlády, je na muške finančných trhov a je možno ďalší kandidát na peniaze z eurovalu. Slovinsko má síce pomerne nízky celkový dlh, no už tretí rok produkuje vysoké deficity a možno tiež čoskoro nastrčí ruku, a potom by peniaze už len dostávalo a žiadne neplatilo. Tieto krajiny sú logicky za euroval. Ostáva 8 krajín.

Nemecko a Francúzsko sú určite za, lebo majú šancu so svojou európskou hospodárskou vládou ovládnuť celú EÚ. Do tejto skupiny patrí aj Luxembursko, ktoré ako poskytovateľ finančných služieb veľmi dobre žije zo stále väčších dlhov ostatných krajín eurozóny a navyše jeho podiel na financovaní eurovalu je v pomere k HDP najnižší⁵⁷. Ostáva 5 krajín.

Fínsko si dvojstranným rokovaním poza chrbát ostatných vydobýjalo kolaterál⁵⁸ za pôžičku Grécku ako podmienku, bez splnenia ktorej sa na nej nezúčastní. Hoci rokovania nie sú v tejto chvíli ukončené, je to jasný dôkaz, že Fíni vidia, aká pasca im hrozí a voči eurovalom majú vážne výhrady. Estónsko má euro len od začiatku tohto roku, a preto o ich postoji veľa známe nie je. Možno ich ešte eufória z eura neprešla.

Ostáva Rakúsko, Holandsko a Slovensko, krajiny, kde sa (spolu s Fínskom) dvíha najväčší odpor proti eurovalu. To je, žiaľ, príliš málo na to, aby sa presadil zdravý

rozum. Mimochodom, hovoríme len o politikoch. K ich veľkorysosti zachraňovať všetkých naokolo stále novými dlhmi prispieva aj skutočnosť, že zachraňujú cudzími peniazmi. Nájdeme ale množstvo renomovaných ekonómov⁵⁹, ktorí s plnou vážnosťou tvrdia, že Grécko musí vyhlásiť platobnú neschopnosť (aby mohlo dôjsť ku skutočnému haircutu), resp. že musí opustiť eurozónu. Následne by malo výrazne devalvovať svoju novú menu. Devalvácia nemusí byť v takomto prípade ničím negatívnym, naopak, môže prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti gréckej ekonomiky, a pomôcť tak Grécku vrátiť sa na finančné trhy.

Stretávam sa aj s názorom, že Európska komisia, Medzinárodný menový fond a Európska centrálna banka zamestnávajú množstvo expertov a tí sa snád' nebudú myliť. Nuž, po prvé, treba si uvedomiť, že „koho chlieb jem, toho pieseň spievam“ a väčšina politikov vyhovuje, že euroval im umožní ďalej šafáriť a kupovať si hlasy. Preto aj nimi platení experti budú tvrdiť najmä to, čo politikom vyhovuje. A po druhé, títo takzvaní experti ani nie pred rokom tvrdili, že Grécko sa vráti v roku 2012 na finančné trhy, sekli sa pri dočasnom eurovale o takmer 200 mld. eur a pod. Oveľa viac ako na expertov by som sa spoliehal na zdravý rozum.

Situácia je iná, keď sa pozrieme na voličov, napríklad v Nemecku. Voči eurovalu existuje výrazný odpor, stačí si pozrieť rôzne

⁵⁷ Naopak, účasť Slovenska na dočasnom eurovale vyjadrená ako podiel na HDP, je najvyššia.

⁵⁸ Kolaterál je konkrétna zábezpeka, ktorou dlžník ručí veriteľovi za svoj záväzok. K uplatneniu kolaterálu dochádza v okamihu, keď dlžník nie je schopný plniť zmluvne dohodnuté záväzky. Typickým príkladom je zriadenie záložného práva na byt, ktorý je predmetom financovania.

⁵⁹ Napr. Kenneth Rogoff, Alan Greenspan, Hans Werner Sinn, 189 nemeckých profesorov makroekonomie, ktorí vo februári 2010 podpísali výzvu nemeckej vláde, aby nesúhlasila s pôžičkou Grécku a pod.

internetové diskusie⁶⁰. A keď sme už pri Nemecku, ani tam neexistuje koaličná väčšina, na schválenie eurovalu budú potrebné aj hlasy opozície.

12 Ako ďalej?

Chápem, že Slovensko je malá krajina, ale netreba to so servilnosťou preháňať. Keď raz existuje právo veta, tak musí byť možné ho využiť, napríklad vtedy, keď ide o odvrátenie obrovských ekonomických škôd. Bolo by dobré mať trochu viac sebedomia a uvedomiť si, že záujmy Slovenska nie sú vždy totožné so záujmami iných krajín.

Súhlasím s tvrdením, že už nejde len o Grécko. Ide o to, že práve v tejto dobe (pod zámkou záchrany eura) vzniká centrálna európska vláda. Pri nej nebudeme mať len spoločnú menu, ale aj spoločné dlhy, spoločné dane a v strednodobom horizonte minimum národných kompetencií. Treba si uvedomiť, že potom už na Slovensku nebudeme rozhodovať takmer o ničom. Pýtam sa na tomto mieste kolegov z KDH, prečo sú proti harmonizácii daní a zároveň podporujú niečo oveľa nebezpečnejšie, čoho harmonizácia daní je len malou časťou.

Oproti tomu, čo sa chystá, bola RVHP slabý odvar. **Upozorňujem, že toto nie je tá eurozóna, do ktorej sme v roku 2009 vstúpili. Mali platiť nejaké pravidlá, ale všetky sa dnes porušujú. Dočasný euroval a trvalý euroval nás bude stáť 1 až 1,5-násobku ročného štátneho rozpočtu! Navyše, nikde nie je napísané, že pokusom o zvyšovanie eurovalov je koniec. Toto je ekonomická vlastizrada. Sme na ceste**

do ekonomického nevoľníctva. Pýtal sa vôbec niekto ľudí, či to chcú? Všetky prieskumy hovoria jednoznačne, že ľudia euroval nechcú. A na referendum nie je u našich koaličných partnerov vôľa. Sme koalícia, ktorá má vo svojom programovom vyhlásení napísané doslova toto⁶¹:

„Na úrovni Európskej únie bude vláda SR presadzovať podstatné sprísnenie európskych rozpočtových pravidiel – Paktu stability a rastu, pričom súčasťou zmien musí byť aj jasný mechanizmus riadeného bankrotu krajiny, ktorá konzistentne vykonáva nezodpovednú rozpočtovú politiku, a ďalšie mechanizmy efektívneho vymáhania dodržiavania schválených pravidiel.“

Teraz sa naši koaliční partneri chystajú spraviť presný opak. K tomuto im ale voliči vo voľbách mandát nedali⁶².

Ratifikácia eurovalov Národnou radou bude rozhodnutie, ktoré dlhodobo a vo veľkom rozsahu poškodí občanov Slovenska.

Pod niečo také sa SaS jednoducho nepodpíše.

⁶⁰ Napríklad reakcie na môj rozhovor v Die Welt z 26. 8. 2011, kde spomedzi viac ako štyristo diskusných príspevkov je 98 % proti eurovalu.

⁶¹ A niečo podobné majú aj vládne strany vo svojich predvolebných programoch.

⁶² Viac ako 60 % obyvateľstva SR je proti pôžičke Grécku, zdroj AVVM.

"EUROVAL je najväčším
ohrozením eura, lebo rieši
dlhovú krízu ďalšími dlhmi!!!"

Ing. Richard Sulík
predseda SaS

PREČO SME VZNIKLI A O ČO NÁM IDE

Skupina odborníkov, ktorí už mali za sebou kus roboty ako podnikatelia či manažéri, jedného dňa prestala na slovenské pomery iba nadávať a založila politickú stranu. Nikto z nich nebol politikom, no čo ich spájalo, bola cieľavedomosť a húževnatosť. Život ich naučil, že čestné a zodpovedné konanie nie je iba zárukou osobného šťastia, ale aj podmienkou fungovania spoločnosti. Vždy nadovšetko vyzdvihovali individuálnu slobodu v rámci férových pravidiel a šancu každého jednotlivca na úspech.

Tak vznikla v roku 2009 pravicovo-liberálna strana Sloboda a Solidarita, strana hrdých a slobodných občanov, ktorí sa rozhodli zobrať osud do vlastných rúk. Za svoju prvoradú úlohu si stanovili pracovať na tom, aby

štát fungoval efektívne a spravodlivo.

Najväčšou slabinou pri modernizácii Slovenska je totiž jeho prebyrokratizovaný verejný sektor, ktorý až príliš dlho väzí v područí korupcie. V spoločnosti, kde je prístup k spravodlivosti sťažený a vymožitelnosť práva oslabená, sa nedajú úspešne realizovať liberálne slobody ani rozvinúť možnosti občianskej solidarity.

„Do politiky sme nepišli preto, aby sme si nakradli, ale preto, aby nám deti neutekali zo Slovenska preč. Ide nám o to, aby sa Slovensko stalo jednou normálnou krajinou, v ktorej veci fungujú a kde občan môže žiť slobodne svoj vlastný život bez toho, aby bol šikanovaný štátom.“

www.strana-sas.sk

SaS
Sloboda Solidarita